

Delavska Pravica

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo || Posamezna številka Din 1.—, ~ Cena: za 1 mesec Din 4.—, za četrta leta Din 10.—, za pol leta Din 20.—; za inozemstvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru || Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo Delavske zbornice, Miklošičeva cesta 22, I. nad. Telefon 2265. — Štev. čekovnega računa 14.900

Nekaj načelnih misli

Dragi urednik! Ker me že toliko siliš, da nekaj za »Pravico« napišem, evo ti nekaj misli:

Zadnjič sem šel gledat neki ruski film, o katerem se je govorilo, da propagira sovjetsko idejo in sistem. Priznati moram, da sem bil zelo radoveden, dasi me sicer izlepa ne preseneti več nobena reč na svetu. Film se mi je zelo dopadel, toda kakšne sovjetske ideje ali sistema v njem nisem našel, čeprav je to izrecno sovjetski propagandni film, ki naj pokaže, kaj komunisti v Rusiji znajo in česa ne znamo mi.

Kaj pa ta film predstavlja? Kako v Rusiji vzgajajo zanemarjene otroke in kako se jim je posrečilo iz mladinskih tatov, roparjev in morilcev napraviti poštene delovne in celo plemenite ljudi. In kdo je to napravil? Nek komunistični doktor, ki se je posluževal pri tem teh-le metod: Pokazal je mladim ljudem, da jim zaupa, da spoštuje njihovo človeško dostojanstvo in da jim ima za svoje brate. Slabosti in zločinov ni odpravljajal s strogostjo in kaznijo, ampak z resnobo, združeno z ljubeznijo. V prvi vrsti jih je navajal k delu in žrtvam do skrajnosti za tovarištvo in za skupnost. Tudi veliko vrednost in pomen družine in materinske ljubezni nam kaže ta sovjetski film, ki proslavlja oeno nežne materinske ljubezni. Tudi delavski dom smo videli v tem filmu, kako je prijazen in udoben in kako se v njem razvijajo najlepše čednosti. Obenem se nam predočuje, kako človek izven družine neizogibno propade. Vse v tem filmu nam zabičuje potrebo trdnih moralnih zakonov in odgovornosti človeka za sočloveka in za družbo.

Kaj je na tem marksističnega ali sovjetskega, sem se spraševal na poti domov. To so vendar ideje, ki jih je prineslo in uresničevalo od prvih početkov do danes krščanstvo. Tisti sovjetski doktor bi mogel biti tudi duhovnik don Bosco. Da je ljubezen prvo na svetu in da dela čudeže, nam je povedal Jezus Kristus, ki se mu marksisti rogajo, da je revež hotel odrešiti svet, pa ga ni. Materinsko ljubezen in pomen družine je svetu v vsej luči pokazala katoliška krščanska vera. V slikanju udobnega delavskega doma, kakor se prikazuje v sovjetskem filmu, sem videl po pravici priznanje, da je človeku neka zasebna last nujno potrebna. Socialno čednost medsebojne bratovske vzajemnosti in največjih žrtev, ki premagajo živalsko človekovo sebičnost, tega nas je naučilo krščanstvo. Sovjetski film nam pove isto, kar nam je povedal Kristus in nas uči njegova cerkev: da je v prvi vrsti treba zidati na človeku, na njegovih osebnih moralnih zmožnostih, na njegovem bogupodobnem dostojanstvu. Nobe-

JUGOSLOVANSKA STROKOVNA ZVEZA

Vas vabi na

IV. delavski kulturni večer

v nedeljo, dne 18. marca 1934 ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice, Miklošičeva cesta 22

Spored:

F. Schubert:	Na morju	Tamburaši
Marija:	Delavska mati	Deklamacija
Rozman:	Družina — v krizi	Govor
Fučik:	Stari prijatelji	Šramel kvartet
Hruza:	Na valovih Jadran. morja	Šramel kvartet
P. Zupančič:	Srečanje	Zborna deklamacija
Neukirchner:	Zaljubljeni	Citre in vijoline
Neukirchner:	Anima	Duhovna igra v 2. dejanjih
Muret:	Hiavatha (indij. intermezzo)	Harmonika
Hruza:	Savski valovi	Tamburaši

Vstopnina 3.—, 2.— Din — Vajenci in dijaki 1.— Din — Pridite, da se v krogu naše delavske mladine oddahnete od dnevnih skrbi in težav. Pridite z družinami, prijatelji in znanci!

DRAMATSKI ODSEK JUGOSLOVANSKE STROKOVNE ZVEZE

Mednarodni urad dela na Balkanu

Presse-Mitteilung mednarodnega urada dela v Zenevi poroča v 4. štev. let. 14.:

Od 5. do 12. nov. 1933 se je v Solunu vršila četrta balkanska konferenca. Ta konferenca je predlagala vsem balkanskim vladam načrt konvencije za ustanovitev posebnega mednarodnega urada dela za Balkan. Naloge tega urada bi bile: Zbiranje in razširjanje socialnopolitičnih obvestil, priobčevanje statističnih podatkov o delovnem trgu, delovnih pogojih, stanovanjskem vprašanju, naseljevanju delavstva na Balkanu in pospeševanju že obstoječega socialnega zavarovanja v balkanskih državah. Temu uradu bi bile nadalje dodeljene priprave za mednarodne delovne sporazume za balkanske države. Pristojnost tega balkanskega urada odgovarja torej v bistvu nalogam, ki jih izvršuje mednarodni urad

dela v Zenevi za druge države. Zal bi imel ta balkanski urad le krajevni pomen in bi ne bil z delom mednarodnega urada dela v Zenevi za ostale dele sveta v soglasju. Da se izognejo nepotrebnemu trenju, je predvideno, da bi oddelki ženevskega mednarodnega urada dela v balkanskih državah pošiljali svoje zastopnike na zasedanje novega balkanskega urada.

V nasprotju s trosmerno zgraditvijo ženevske mednarodne organizacije dela bo obstojala organizacija dela za Balkan le iz enega urada dela in enega upravnega sveta. Upravni svet bi tvorili trije zastopniki vsake balkanske države. V njegovo pristojnost bi spadale poleg nadzorstva nad balkanskim uradom tudi tiste naloge, ki po ženevskih statutih pripadajo splošni konferenci.

na stvar ni stalna, če ni zidana na moralnosti človeške osebe. Družabni zakoni to moralnost le utrjujejo, nikakor pa je ne ustvarjajo. Sovjetski film nam kaže tudi grdobo ne samo sebičnosti in izkoriščanja sočloveka, ampak tudi grdobo poltene nečistosti. Vse to ne sledi iz marksizma, ki postavlja materijo in njene zakone nad duha in nad dušo, ampak vse to sledi le iz krščanskega pojmovanja življenja. In da se človek žrtvuje do smrti, kakor se v tem filmu žrtvuje mladi Mustafa, tudi to je nekaj, kar ne sledi iz marksizma in marksističnega materijalizma, ampak kar je mogoče le, če ljudje verujejo v nekaj, kar je nad materijo in našim materijalnim življenjem, kolikor je živalsko in ne od duha voden.

In zdaj se vprašam: Čemu vsa ta divja in fanatična borba marksizma proti krščanstvu, ko pa ruski marksisti ne morejo zgraditi svoje države drugače kakor na krščanskih temeljih družbe, to je na ljubezni, na človeškem bratstvu, na požrtvovalnosti do smrti, na materi in družini, na domu, na pridnem delu, ki se podreja avtoriteti državnega vod-

stva in na vseh onih čednostih, katere nam krščanstvo zabičuje že 2000 let? Vse kar so dobrega ustvarili sovjeti, to je krščanstvo, sloni na krščanstvu in je iz njega privzeto. Kar pa je slabega na teh idejah in na tem sistemu, to pa je iz ateizma, ki ga je marksizem suženjsko prevzel od site, brez moralne in živalsko sebičnost izpovedujoče velekapitalistične buržujske družbe.

Borba zoper Boga, zoper Kristusa in krščanstvo je brez smisla in škodljiva. Brez smisla, ker niti sovjetska država, kjer je marksizem izpeljan do vrhunca, ne more izhajati in obstojati brez krščanskih fundamentov družabnega življenja. Škodljiva, ker delavce ohranja v materialistični, sebični in brezidealni miselnosti njegovih kapitalističnih gospodarjev in njihove ateistične in amoralistične kulture. Potrebna pa je borba proti nekrščanski miselnosti in nekrščanskemu življenju, kjerkoli ga nahajamo. Takšna je misel in takšen je program nas starih krščanskih socialistov, katerim tudi jaz pripadam.

Star Krekov prijatelj.

Veličastna manifestacija edinosti jeseniškega delavstva v borbi za svoje pravice

Na spomenico delavstva — dvodnevna razprava v Ljubljani - Delavska delegacija brani pravice delavstva - Ogromen shod jeseniškega delavstva - Na Jesenicah se je vršila anketa županov, zastopnikov gospodarskih zadrug in delavstva

Na Jesenicah so postala tla vroča, vsaj tako se more razumeti odgovor KID na resolucijo javnega shoda vsega jeseniškega delavstva z dne 4. marca t. l. Podjetje je pisмено obvestilo strokovne organizacije, da se bo vršila v petek 9. marca v Ljubljani v zbornici za TOI razprava, na katero so vabljeni zastopniki strokovnih organizacij, oblasti, zastopnik Delavske zbornice in Zveze industrijcev.

Tako je v petek, dne 9. marca dospela v Ljubljano delavska delegacija, katero so tvorili vsi trije glavni obratni zaupniki podjetij KID Save, Javornika in Dobrave in zastopniki strokovnih organizacij. Jugoslovansko strokovno zvezo sta zastopala predsednika Casserja Smoleja in tajnik Rozman. SMRJ je zastopal predsednik Čelešnik in tajnik Toman. Narodno strokovno zvezo pa Zupan, Markovič, Lauseger.

Ob 9. uri dopoldne se je v prostorih TOI začela razprava. Predsedoval je inspektor dela inž. Baraga. Kot zastopniki podjetja so prišli gg. generalni ravnatelj Noot, generalni tajnik dr. Obersnel, tehnični ravnatelj inž. Dostal, inž. Šiler in inž. Rekar. Za Delavsko zbornico je bil navzoč njen referent Kopač, za TOI pa dr. Golja. Ob uvodu k razpravi je inspektor dela ugotovil, da je bila razprava tako nenadoma sklicana, da ni imel možnosti proučiti predloženega mu materiala in ne ve, zakaj prav za prav gre. Nato je takoj pojasnil, zakaj je bila razprava sklicana in stališče podjetja dr. Obersnel. Razprava je trajala dva dni in bi bilo o njej izčrpno poročilo težko podati. Zato se bomo omejili samo na najvažnejše izjave in zahteve podjetja, kakor delavske delegacije.

Potek razprave v Ljubljani

Dr. Obersnel uvodoma pojasnjuje, da podjetje želi urediti z delavstvom novo kolektivno pogodbeno razmerje. Podjetje je namreč moderniziralo obrate in so bile pri tem uporabljene velike investicije. Z modernizacijo obratov je omogočena večja produkcija in tako seveda tudi večji zaslužki. Nikakor pa ne gre, da bi delavstvo prejemalo višjo plačo na račun modernizacije strojev, ki so se ponekod povisali za 20 do 25%. Akordne zaslužke je treba revidirati, kajti finančni efekt modernizacije mora podjetje izkoristiti v amortizacijske svrhe. Pri tem pa nočemo, da bi se možnost zaslužka znižala. Ker se delovni čas sedaj še ne izrabljuje popolnoma, je pri nekoliko večji produkciji in boljši izrabi delovnega časa mogoče obrzdati iste, če še ne večje akordne zaslužke. Efektivnih zaslužkov ne bomo zniževali. Pač pa se morajo revidirati razne akordne postavke, pri katerih so zaslužki vsled racionalizacije preveč porasli. Ker se na znižanje plač od vseh strani pritiska, posebno pa v južnih delih naše države, je iz konkurenčnih ozirov tako stališče za podjetje nevzdržno. To, kar bi se sedaj sklenilo, naj bi bilo nekaj stalnega, kajti modernizacija obratov je po večini zaključena.

Zastopnik delavske delegacije, sodr. Čelešnik ugotavlja, da delavstvo ni nikoli odklanjalo in zavlačevalo razprave, kakor se mu to očita. Da ni prišlo do sporazuma, je krivda na strani tistih, ki so zastopali podjetje. Tudi danes imamo mandat, da se razgovarjamo. Sicer pa, zakaj so se pogajanja na Jesenicah razbila? Imeli smo pogodbo, po vseh obratih že zaključene razprave za akordne postavke — danes pa se vse zopet na novo načenja.

Tov. Gasser ugotavlja, da se je na račun modernizacije obratov in posameznih strojev delavstvu že itak dovolj vzelo. Delavstvo izrablja svoje sile do skrajnosti. Ako se bo to še bolj napelo, in nekoliko več produciralo, kar je skoraj nemogoče, se bo zopet prišlo z znižanjem akordnih postavk. Sicer pa imamo obrate, katerih se modernizacija ni dotaknila, pa se je delavstvo na drug način prignalo do večje produkcije in seveda tudi znižalo akordne postavke.

Več ur se je vodila zelo vroča debata radi točke 5. v dopisu, ki ga je podjetje poslalo SMRJ, v katerem pravi, da bi se v slučaju potrebe odpovedale in znižale akordne postavke lahko na vsakih 14 dni. Ta stavek je na Jesenicah povzročil obče razburjenje. Podjetje motivira to s tem, da bi v slučaju, ako se stavijo nižje ponudbe za producirano blago, le to prevzeli in bi tedaj nosili posledice teh znižanih cen polovico delavci, drugo polovico pa podjetje.

Sodr. Čelešnik je ugotovil, da na kaj takega delavstvo v nobenem slučaju ne more pristati, kajti ono nima nobene garancije niti možnosti kake kontrole za verodostojnost ponudb. KID pa do danes niti državi še manj pa delavstvu ni povedala, koliko ima dobička.

Dr. Obersnel ponovno ugotavlja, da je v nekaterih obratih delovna sila izrabljena komaj za 50%. Inž. Rekar to še izpopolnjuje in za martinarno ugotavlja posamezna dela in za koliko je njihova sila izrabljena. Samo topilec je izrabljen s 100%, vsi drugi pa z napornim delom in delom v pripravljenosti največ do 70%.

Zahteve podjetja

V glavnem so zahteve podjetja, da se znižajo v martinarni akordne postavke, kakor je bilo poročano v zadnji številki »Delavske Pravice«. Poleg tega pa naj bi se znižalo moštvo vseh treh posad od 12 na 150 mož. Pri tem težkem in napornem delu naj bi žrtvovali delavci 22 mož in bi morali seveda ostali izvršiti njihovo delo, in to pri znižanih akordnih postavkah. Produkcija, ki se je navajala, se v sedanjih prilikah ne da doseči. Poleg tega se zahteva znižanje akordnih postavk v žičarni, mrzli valjarni in žebeljarni od 10 do 15%, in prav tako tudi za obrate na Javorniku. Delavstvo bi na podlagi tega izgubilo mesečno na svojih zasluhkih ca pol milijona dinarjev.

Šlo je tedaj za to, da se iz živih strojev iztisne večja produkcija, obenem pa se jim zniža zaslužek. Delavec je postal samo še številka, ki mora brez ozira na svoje fizične sile samo producirati, in to čim več. Racionalizacija, ki bi mu imela lajšati naporno delo, mu je le v breme in prokletstvo. Radi nje ni nikoli siguren svojega zaslužka, kajti to, kar naredi stroj, ni njegovo delo, niti njegova zasluga.

Delavska delegacija je enotno kot en mož odbijala napade. Zavedala se je, da govori v imenu 2400 delavcev, ki so ji poverili zaupanje. Da je ta množica z zanimanjem sledila tej izredno težki razpravi je dokaz to, da je stalno pel telefon in se je zahtevalo pojasnil, kako napredujejo pogajanja. Delavstvo je bilo v polni pripravljenosti in je seveda še tudi v nadalje in budno pazi na vse, kar bi se moglo zgoditi.

Rezultat dvodnevni pogajanj je bil, da z malenkostnimi spremembami ostane besedilo stare kolektivne pogodbe. Dalje, da se gre takoj na specialne razprave po obratih, kjer bo imelo priliko se pogajati in dokazovati vso neopravičenost teh znižanj akordnih postavk vse zaposleno delavstvo. Takoj, ko bodo te obratne razprave zaključene, pa se bo vršila ponovna razprava v Ljubljani.

Delavska delegacija se vrača

Delegacija se je vrnila domov v soboto popoldne. Na jeseniškem kolodvoru jo je pričakovala nad 1000 glava množica delavcev, ki so takoj zahtevali, da se jim pojasni dejanski stan. Zastopniki organizacij so bili vsled tega primorani prositi obmejnega komisarja, da je dovolil dati delavstvu kratko pojasnilo. Ob tej priliki se je vse delavstvo pozvalo na javni shod, ki se je vršil v nedeljo, dne 11. marca t. l. ob 14 v Delavskem domu na Savi, kjer se je o vsem poteku dalo izčrpno poročilo.

Anketa na občini

Medtem časom pa doma niso držali križem rok. Na občini se je pod predsedstvom jeseniškega župana g. Zabkarja in petih županov bližnjih občin, dalje zastopnikov konzumnih zadrug, gremija trgovcev in zastopnikov strokovnih organizacij vršila anketa, kako zasigurati v slučaju obustavitve obrata številnim delavskim družinam kruh. Vsi župani so obljubili vso pomoč. Sklenilo se je nato opozoriti s posebno spomenico g. bana, in to s strani delavstva in županov. Spomenico, katero bodo predložili g. banu župani, pa bo predhodno predložena v odobritev zastopnikom delavstva. Našlo se je popolno soglasje. Nekoliko je motilo samo to, ker ni takoj prišel zastopnik gremija trgovcev. Delavske gospodarske zadruge, kakor zastopnik gremija trgovcev so izrazili svojo pripravljenost pomagati delavstvu.

Manifestacija edinosti jeseniškega delavstva

V nedeljo popoldne pa so se začele zgrinjati od vseh strani množice delavcev in njihovih žena na shod. Nad 1500 delavcev je prisostvovalo temu važnemu shodu in z zanimanjem ter mirno sledilo izvajanjem govornikov.

Tovariš Čelešnik je otvoril in vodil shod. Naglašal je, da bo delavstvo samo tedaj zmagovalo in si pridobilo svoje pravice, ako bo disciplinirano. Nato je kratko govoril tov. Kopač. Za njim je dobil besedo tajnik JSZ Rozman, ki je poudarjal, da je možno take boje voditi samo v popolni enotnosti delavstva, ki se danes kakor pred leti zopet sijajno odraža. Nato je poročal v daljšem govoru sodr. Škerlj o pripravah za ostrejšo borbo v zvezi z akcijo na občini, o kateri smo vsaj v glavnem dali poročilo že v gornjem odstavku. Sodrug Kristan je predgovornika še nekoliko izpopolnil in navajal, da so se življenjske potrebe v zadnjem času še povisale, nikakor pa znižale. Prav tako pa so uvedene tudi razne nove davščine in je tako gotovo, da so se življenjske prilike delavcev podražile.

Sodr. Čelešnik je poudarjal, da delavstvo ne prosi podpore, marveč samo brani svoje pravice.

Nato so sodrug Toman, tov. Gasser in Zupan podali izčrpno poročilo o poteku razprave, ki se je vršila v Ljubljani. Kar je eden pozabil, je takoj drugi izpopolnil. Veliko ogorčenje je nastalo v dvorani, ko se je poročalo, kakšen predlog je glede martinarne iznesel inž. Rekar.

Reči moramo, da takega shoda Jesenice že dolgo niso videli. Naša prizadevanja po enotnem nastopu delavstva niso bila brezuspešna. Sicer je bilo treba pred leti za to doprinesiti nekaj žrtev, ki pa, kakor danes vidimo, niso bile zaman. Poudarek predsednika SMRJ sodr. Čelešnika, da je v takih slučajih potrebna enotnost delavstva, v kateri se ne sme nikogar žaliti in napadati in se ne iti liberalce ali klerikalce, nam je zadosten dokaz, da je tudi v vrstah soc.-demokratov zavel nov duh.

Naj ta duh živi in vodi jeseniško delavstvo od zmag do zmag v pravični borbi za svoje življenjske pravice.

Delavska kultura

Koroška Bela-Javornik. V nedeljo dne 18. t. m. priredi tukajšnja strokovna skupina kovinarjev delavsko-prosvetni večer. Spored: petje, godba, deklaracije, enodejanka »Ponižani in razžaljeni«, utrinek s ceste, nato pa predavanje o socializmu tov. Marinčka iz Ljubljane. Vstopnine ni, pač pa se pobirajo prostovoljni prispevki za kritje stroškov. Udeležite se polnoštevilno tega delavsko-prosvetnega večera.

Viničarski vestnik

Viničarske komisije v sedanjih občinah.

Največja cokolja vsakega centralizma je njegovo preveč birokratično poslovanje. Z združitvijo smo tudi dobili nov občinski upravni poslovni sistem. V viničarskih krajih čutimo to poslovno spremembo predvsem pri izvajanju »Uredbe o viničarskem redu«, kolikor spadajo določbe iste v kompetenco občin, to so predvsem viničarske komisije. Viničarji smo s socialno-pravnega stališča precej prikrajšani, samo radi prepočasnosti sedanje občinske birokracije. Uredba o viničarskem redu določa, da se mora spor viničarja z vinogradnikom najprej obravnati pri občinski viničarski komisiji. Predsednik in sklicatelj viničarske komisije je predsednik občine. Razprava viničarske komisije se mora sklicati najmanj v teku 14 dni po vložnem predlogu, ali pa še tekom treh dni, ako gre za predčasno službeno odpoved.

V prejšnjih občinah je viničar šel s predlogom viničarske komisije k županu in ta je navadno že takoj tudi določil čas razprave. Pismeno povabilo se je poslalo samo stranki, zoper katero je bila razprava predlagana in s tem se je že viničarska komisija v čisto preprostem toda hitrem postopku izvršila. Viničar je brž prišel do svoje pravice, občinski uradi pa niso imeli s tem drugega posla, kakor da se je ob izvršeni razpravi sestavil zapisnik doseženega sporazuma med strankama, ali pa potrdilo nesporazuma, da je mogel prizadeti svojo pravico iztožiti pri sodišču, česar brez razprave pred viničarsko komisijo drugače ne more. Uredba o viničarskem redu je s hitrim postopkom viničarskih komisij mnogo izrazitejše prihajala do svoje uveljavljanja, viničarji pa so bili pred samovoljnostjo kršilcev njihovih zakonitih pravic boljše zaščiteni, mnogo manj so trpeli tudi materijalne škode.

Danes pa marsikje ni več tako. Predvsem v tistih občinah ne, kjer se viničarji in »uredba o viničarskem redu« nekako prezira ali pa tudi ne, ker je pač uveden takšen poslovni sistem, kateri hitrost postopka zavira, namesto da ga pospešuje. Tako n. pr. nastajajo razne ovire že pri vložitvi predloga samega. Viničar se sedaj obvešča kdaj se vrši razprava samo uradnim putem. Ako pa ta stanuje v drugi občini, tedaj se vabilo pošlje dotičnemu občinskemu uradu. Akt se zamudi nekoliko tu, nekoliko tam, nekoliko pri občinskem slugi in se je zgodilo, da viničarska komisija v zakonito določenem času prvič ni bila sklicana, marveč mnogo pozneje, drugič pa je dospelo uradno povabilo k razpravi tako pozno, da viničar niti ni več mogel poiskati si zastopnika. Manjka nam prostora, da bi konkretno navedli vse mnoge slučaje in škode, ki so jo viničarji dosedaj v tem oziru že utrpeli, samo zato, ker se uradni šimel, poslovna birokracija mnogih občinskih uprav, v katerih področju smo viničarji, vrši prepočasi in se vleče preveč na dolgo in široko.

Viničarji prihajamo vsled tega v popolno brezpravno stanje. Z vplivom svoje strokovne organizacije bomo tu morali ostati budno na straži in zainteresirati višje državne oblasti, da se to popravi. Za nas so merodajna samo določila zakona, nikakor pa ne osebna mnenja in postopne manire občinskih pisarjev in drugih.

Organizacija.

Občni zbor skupine Sv. Miklavž pri Ormožu se vrši na praznik sv. Jožefa po rani sv. maši v društveni dvorani.

Občni zbor skupine viničarjev v Gor. Radgoni se vrši v nedeljo dne 25. marca ob 8 v dvorani posojilnice. Clani pridite in povabite še predvsem neorganizirane!

Litmerk pri Ormožu. V nedeljo dne 11. marca se je vršil v Strezetini redni občni zbor skupine, katerega se je udeležilo veliko število viničarjev tudi neorganiziranih, kateri so ob tej priliki vsi pristopili. Predsednik Lenarčič Matevž je podal stvarno poročilo o delovanju skupine, ravno tako tudi blagajnik Petovar Ivan. V odbor so bili izvoljeni možje in fantje, kateri dajejo jamstvo, da bo skupina napredovala. To so tovariši: Lenarčič Matevž, Hodžar Martin, Simonič Jakob, Petovar Ivan in Petek Matija. V nadzorstvo pa tovariši: Skrjanec Ivan, Škrinjar Jožef in Potočnik Anton. O važnem pomenu strokovne organizacije z ozirom naboljšanje viničarskega položaja je obširno poročal tajnik zveze tov. Rozman Peter. K sklepu občnega zbora se je sprejela resolucija, v kateri se zahteva, da ostane »Uredba o viničarskem redu« nedotaknjena, zakonito naj se uvede službena stalnost viničarjev v službi,

zakonito naj se zaščiti denarni zaslužek viničarjev, pristopi se naj k izvedbi bolniškega in starostnega zavarovanja, občinskim predstojnikom naj se naroči, da bodi postopek viničarskih komisij hitrejši in po določbah viničarskega reda. Samo z močno strokovno organizacijo se moramo braniti in priboriti izboljšanje.

Rudarji

Zagorje. Volitve v II. rud. zadrugo v Zagorju so razveljavljene radi pritožbe N. S. Z. Tako so prišli na svoj račun tisti, ki so tako hoteli, a pri ponovnih volitvah bodo doživeli še večje razočaranje. Kdaj se vrše ponovne volitve, nam še ni znano.

Hrastnik. Pri zadnjih volitvah v II. rudarsko zadrugo sta nastopili pri nas dve listi in sicer prva in najmočnejša Zveza rudarjev Jugoslavije, druga Narodna strok. zveza. Zmagala je prva lista, ki je dobila vseh 6 mandatov in sicer v obratu Hrastnik 4, na Ojstrem 2. Za listo ZRJ je bilo odanih trikrat več glasov, kakor za nasprotno listo.

Kakor znano so prejemali rudarski staroupokojenci svojo malenkostno pokojnino izplačano pri krajevni bratovski skladnici vsake tri mesece. S 1. marcem t. l. je odpadla še ta ugodnost, kajti v bodoče se jim bo nakazovala pokojnina po pošti od Glavne bratovske skladnice v Ljubljani šele za pol leta in sicer meseca junija in decembra.

Oblačilno delavstvo

Domžale. Vse članstvo naše skupine opozarjamo, da se bo v nedeljo dne 18. marca točno ob pol desetih dopoldne vršil v društveni dvorani v Grobljah važen sestanek. Razpravljalo se bo o zelo nujnih in važnih zadevah, zato naj nihče ne manjka. Odbor.

Papirničarji

Goričane-Medvode. Preteklo nedeljo dne 11. marca se je vršil občni zbor naše strokovne skupine papirničarjev. Predsednik je med drugim omenil, da se z današnjim občnim zborom obhaja petnajstletnica naše organizacije. Ako se ozremo nazaj v preteklost 15 let, ako pregledamo vse društvene akte, prošnje, vloge, pogodbe itd., šele tedaj se vidi ogromno delo organizacije, ki je bilo izvršeno v prid našemu delavstvu. Treba pa je še vedno vztrajati na braniku za sicer že pridobljene koristi, zato mora organizacija ostati močna in se še ojačiti.

Zastopnik Jug. Strok. zveze tov. P. Lombardo nam je v izčrpnem poročilu podal sliko razmer delavstva in sicer na eni strani prizadevanje kapitalističnih krogov za poslabšanje zakonov za delavsko zaščito, in na drugi strani boj delavskih organizacij proti nameram kapitalistov. Iz tega poročila se da mnogo sklepati, zlasti pa, da naj bo delavstvo pripravljeno za bodočnost, ter se strumno oklene svojih strokovnih organizacij.

Iz nadaljnjih poročil društvenih funkcionarjev, zlasti tajnika in blagajnika, je bilo razvidno, da je vodstvo organizacije agilno in vestno vršilo svoje dolžnosti. O tem je pričalo tudi poročilo računskih preglednikov, koji so predlagali odboru razrešnico, ki je bila soglasno sprejeta. Sledila je volitev odbora. Z malimi spremembami je bil izvoljen dose-danji odbor. S tem stopa naša organizacija zopet v novo poslovno leto. Vse dobro misleče delavstvo se je zvesto okleni. Le tako bomo mogli bratsko združeni braniti in varovati delavske koristi tudi v bodoče.

Delavska mladina poroča

Zagorje. V soboto dne 10. marca se je vršil dobro obiskan sestanek ml. ods. J. S. Z. Vodil ga je naš agilni tovariš in referent ml. ods. Dolar Oton. V svojem referatu je izvajal in posebno poudarjal, kako potrebna nam je skupnost. Zato je dolžnost, da se sestankov redno vsak udeležuje. Uvesti hoče ml. ods. govorniške nastope. Zato se bo za vsako soboto določil eden izmed tovarišev ali se sam javil za referat. Izbiranje predmeta je prosto! Po govoru je kritika in debata, tako da se bo vsak naš tovariš vsaj malo usposobil nastopati in uveljaviti za javno življenje.

Presenetil pa nas je s svojim obiskom tovariš Franc Kaluder iz Hude jame pri Laškem. Prišel je pogledat med nas, kako delujemo in da se malo spoznamo med seboj. Tudi on je krepko podprl s svojim izvajanjem predgovornika, in poudarjal zlasti to, da bo vsak naš tovariš res krščansko dobro vzgojen in trdno idejen. Iz vrst delavstva naj izgine egoizem in zavlada ljubezen. Le tak naj bo vsak naš zaveden krščanski socialist! V debato so posegali tudi drugi tovariši. Le tako naprej kot se je začelo, v nekaj letih se naše delo mora poznati. Živi borba!

Konferenca o problemu brezposelnosti v naši državi

Centralno tajništvo Delavskih zbornic v Belgradu je sklicalo za soboto, dne 3. in nedeljo, dne 4. marca javno konferenco, ki je razpravljala v glavnem o tem, kako naj bi se rešilo v naši državi vprašanje brezposelnosti, ki zadeva danes že preko 300.000 industrijskih in poljedelskih delavcev in nameščencev. Poleg vseh Delavskih zbornic v naši državi je bilo na to konferenco povabljen ministrstvo za soc. politiko, predsedstvo nar. skupščine, vse obstoječe javne borze dela v državi in občine večjih industrijskih krajev in mest. Konferenca pa so se udeležile vse Delavske zbornice po svojih zastopnikih, zastopnik narodne skupščine, zastopnik ministrstva za soc. politiko ter zastopnik centralnega odbora za posredovanje dela v Belgradu. Od občin pa sta se udeležile konferenca samo belgrajska in ljubljanska mestna občina. Delodajalce je zastopal tajnik centrale industrijskih korporacij v Belgradu.

Anketo je otvoril centralni tajnik g. dr. Živko Topalovič, ki je uvodoma poudarjal, da je glavni namen te ankete, ponovno opozoriti javnost na veliko socialno zlo, ki ga rodi vedno večja brezposelnost delavstva in nameščenstva. Treba je, da dvignemo svoj glas zlasti sedaj, ko se razpravlja v narodni skupščini državni proračun, v katerega je nujno potrebno unesti potrebne kredite za pomoč brezposelnim.

Konferenca je imela dvojen namen, in to prvič: kako zaposliti čim več brezposelnih delavcev in nameščencev ter preprečiti nadaljno naraščanje brezposelnosti, in drugič: kako najti zadostnih sredstev za podpiranje brezposelnih.

Centralno tajništvo je pripravilo obširni statistični material, ki stvarno dokazuje obseg brezposelnosti in njene posledice v naši državi. Istotako je centralno tajništvo pripravilo načrt za odpravljanje brezposelnosti in o pomoči brezposelnim delavcem in nameščencem. Glavni referent g. Bogdan Krekič je podal obširni ekspoze in naznačil vzroke brezposelnosti. Govorili so številni delegati iz vseh delov naše države, in vsi poudarjali nujno potrebo po sistematičnem reševanju tega vprašanja. Vprašanje brezposelnosti ne sme ostati samo vprašanje delavcev in nameščencev, temveč vprašanje vseh stanov, zlasti pa državnih in samoupravnih oblasti.

Diskusija je bila zelo živahna in vseskozi stvarna. Zlasti so bila zanimiva poročila delavcev, ki so opisali, kako se postopa z brezposelnimi, kakor da so žolčinci. Nekatere občine izganjajo brezposelne iz svojega področja, namesto da bi jim nudile podpore, čeprav so bili že desetletja zaposleni. Vsi govorniki so enodušno naglašali, da je brezposelnost eno najvažnejših vprašanj današnjega časa. V naslednjih številkah »Delavske Pravice« se bomo povrnila na to vprašanje, za danes priobčujemo le resolucijo, ki je bila na anketi sprejeta in po posebni deputaciji predložena vladi.

Resolucija se glasi:

V svrhu znižanja števila brezposelnih:

1. Da se v vseh panogah gospodarstva izvaja brezpogojno delovni čas, ki je predpisan z zakonom o zaščiti delavcev. Zlasti naj se strogo izvede 8-urni delovni čas v stavbinski stroki. Zaščitijo naj se tudi mladoletni delavci in vajenci, v smislu določb zakona o obrti in tudi naj se strogo izvaja uredba o številu zaposlenih vajencev v posameznih panogah gospodarstva.

2. Da se prepreči vsako nadurno delo.

3. Da se omogoči striktno izvajanje predpisanega delovnega časa, se mora delovanje inspekcij del ojačiti, in sicer v tem: a) da se zviša število inšpektorjev dela; b) da prevzamejo obvezno nadzorstvo nad izvajanjem predpisanega delovnega časa tudi organi upravnih oblasti prve stopnje, inšpektorji parnih kotlov in tehnični referenti pri banskih upravah.

4. Uvesti revizijo in strožjo kontrolo o zaposlitvi inozemskih delavcev.

5. Preprečiti dvojni zaposlitev in zaposlitev upokojevcem, ako so njihovi dohodki toliki, da zajamčijo eksistenčni minimum.

6. Uvede naj se obvezni šolski pouk naraščaja do 16. leta starosti, s čimer bi se prepre-

Kriza zasebnega nameščenca in odpomoč

Vsem je še v spominu oni zlati čas po vojni, ko je bila trgovina na višku in se je tudi položaj zasebnega nameščenca znatno razlikoval od današnjega. Nameščenje se je lahko dobilo in tudi plača je bila razmeram odgovarjajoča. Tudi samozavest nameščenca je bila večja, ker je vedel, da je dobra moč povsod dobrodošla.

Prišel pa je preobrat in konec je bilo dobrih časov. Podjetja so hitela zmanjševati režijo, da se ohranijo pri življenju. To pa se je godilo vedno na nepravem mestu: mesto da bi reducirali plače raznim direktorjem, ki so prejimali in še vedno prejemale plače od 6 do 15 tisoč Din mesečno, so videla podjetja edino rešitev v tem, da odpuste nameščenca, oziroma da mu zmanjšajo plačo. Znan nam je slučaj — in koliko je še podobnih — da je užival šef plačo 8000 Din, a nameščenke po 400 Din.

Tako in podobno so zmanjševali režijo pri vseh podjetjih. Reducirane nameščenke so nadomestili s tem, da so podaljšali delovni čas. Pri tem naj omenimo še zanimiv preokret: Prva leta po vojni so državni uslužbenci zavidali zasebnim njihov položaj in plačo. V teku let pa se je stvar preokrenila, tako, da zasebni zavida državnega nameščenca. Pri vsej stvari najhujše pa je to, da se število brezposelnih nameščenecv še vedno veča in po znamenjih sodeč, imamo pričakovati še slabših časov. Delavec, ki je odpuščen, slejkoprej najde kje zaposlenja. Nasprotno pa čaka nameščenec leto ali še več, da zopet najde mesto. Kdor nima dobrih zvez sploh ne more upati, da bi prišel do kruha. Najboljše pač označijo bedo nameščenstva uspehi, ki se pokažejo pri službah, ki so inserirane v časopisih, ali se drugače javno razpišejo (op. večkrat samo v slepilo, ker je mesto po protekciji potihem že oddano). Do sto ali tudi več prošelj pride na tak oglas. Pa poreče kdo: »Saj ni potre-

ba, da bi moral sedeti ravno v kancliji. Naj pa prime za ročno delo. Kot delavec ne bo več pisarniškega dela, tako tudi nameščenec ni več dela, ki ga opravlja delavec.

Kje je izhod iz tega položaja? Ne bomo premevali tega, kar dnevno beremo po časopisih. Nešteto je predlogov, ki niso izvedljivi, mnogo jih je pa izvedljivih, a se razbijejo ob nerazumevanju delodajalcev. Za danes bi omenili le dva predloga, ki bi mnogo doprinesla k izboljšanju položaja zas. nameščenecv:

1. Minimiranje plače in
2. zavarovanje zaper brezposelnosti.

Izvedba prvega predloga je menda kočljivejša, nego drugega. S tem predlogom ne zahtevamo, da bi kategorizirali zas. nameščenca kot državnega, kajti prvemu se ne odmerja plača po predizobrazbi, temveč predvsem po zmožnostih. Vendar bi s tem predlogom vsaj delno omejili izkoriščanje nameščenca.

Ko je danes že vpeljano bolniško in pokojninsko zavarovanje, tako naj bi se upeljalo tudi zavarovanje za slučaj brezposelnosti. Tehnično bi to zavarovanje ne naletelo na velike težkoče, a uverjeni smo, da bi se ga branili delodajalci, ker bi videli v tem pač samo novo obremenitev. Zavarovanje naj bi vlada predpisala z zakonom ter bi naj mu bili podvrženi vsi nameščenici. Slednji bi imeli v tem zavarovanju veliko moralno oporo, ker bi bil s tem odstranjen strah pred brezposelnostjo in — beračenjem. H koncu pripominjamo še, da po našem mnenju brezposelnih fondov, kakor so jih pričela uvajati oblastva, bedi, ki jo ustvarja brezposelnost, prav nič ne bodo odpomogli, nameščenstvo pa — že po dosedanji razdelitvi tega fonda sodeč — ne bo imelo od njih prav nobene koristi.

Razstava OUZD v Celju

Otvoritev razstave.

Kakršna je otvoritev vseh razstav, takšna je bila tudi pri tej razstavi, ki jo je organiziral OUZD v Ljubljani, s posebnim namenom, na teritoriji celjske ekspozitive. Videli smo celo vrsto zastopnikov, ki jih več ali manj zanima to socialno zavarovanje. Človek bi si mislil ob pogledu na razstavo, ki ima vseskozi delavski značaj, da bodo pri otvoritvi tudi zastopniki delavca sami zavzeli besedo o tej svoji važni ustanovi. Pa bi se motil. Razen enega, ni bilo nobenega drugega delavskega zastopnika. Tako so torej navzoči potrpelivo poslušali »socialne« govore gospodov, ki so sicer zelo oddaljeni delavcu.

Razstava.

Z razstave posnemamo sledeče: Celjska eksp. ima 10.284 zavarovanih. Celje samo z bližnjo okolico 4066. Uradovi zdravniki so zapisali za celjski okoliš v l. 1933 34.032 receptov. Zemljevid o krajih tuberkuloze nazorno kaže, kje je bolezen najbolj razširjena, tako vidimo, da ima Maribor pri svojem članstvu nekaj nad 15.000 na tuberkulozi obolelih 783, dočim Celje le 197. Značilno pri tem je, da Jesenice (okroč.) pri tem najmanj trpe. Vredno je tudi omeniti, da so zahtevale nezgode največ

izplačanih podpornih dni. Na vsem območju ljubljanskega OUZD je bilo od l. 1922 do konca leta 1933 25.479 nezgod, od teh 495 smrtnih, težkih pa 768. Te številke so glasen opomin delodajalcu kakor delavcu. Končno nastane pri tem tudi vprašanje kako vrši svojo dolžnost Inspekcija dela, — marsikje je pač pri tem kriva slaba varnostna naprava. Seznam predavanj OUZD kaže, da so ista od l. 1926 do l. 1931 padla od 18 na 13.

To je le bežen pregled. Kdor si je razstavo ogledal natančneje, mu je brezdomno koristilo. Ob pogledu na stavbe OUZD, katerih slike so bile tudi razstavljene je naredilo v splošnem mučen utis, ko je poleg ljubljanske in mariborske palače stala skromna hišica celjskega urada, v kateri mali čakalnici včasih čaka od 20 do 30 obolelih oseb ure dolgo, ker dva menjajoča se zdravnika, pač ne zmoreta vsled prezaposlenosti vsega, kakor bi bilo želeti.

Površni ogledovalec pa je odnesel kar najlepši vtis. Tam so bili navedeni samo oni milijoni, ki jih je delavstvo prejelo, nikjer pa vsote, ki jo je k tem doprineslo delavstvo.

Sicer smo pa hvaležni tukajšnjemu g. upravitelju kakor tudi uradništvu, ki je v polnem razumevanju vodilo razstavo.

čil prihod mladoletnih delavcev do 16. leta starosti na delovni trg.

7. Izvede naj se zavarovanje delavcev za onemoglost, starost. Zakon o pokojninskem zavarovanju nameščenecv naj se raztegne na celo državo. S tem bi se omogočilo, da bi starejše moči zapustile službo in bi na njihovo mesto prišle mlajše, brezposelne moči.

8. Delovni čas naj se skrči pod sedaj veljavni delovni čas.

9. Racionalizacija podjetij naj se izvaja pod državnim nadzorom.

10. Da se pozivi stavbinska stroka, naj se odpravijo vzroki, ki bi utegnili silno zmanjšati podjetnost, to so: 12% obdavčenje gradbene vsote, trošarina na cement v znesku 15 Din na 100 kg; začeti borbo proti visokim cenam gradbenega materiala, zlasti cementa, potom kar telov za cement.

V svrhu podpiranja brezposelnih:

Nujno je, da se uvede obvezno zavarovanje za slučaj brezposelnosti. Dokler ni tega, je potrebno:

11. Da se v finančni zakon za leto 1934-35 vneso pooblastila finančnemu ministru, da da centralni upravi za posredovanje dela iz re-

zervnih kreditov vsoto, ki je enaka skupni vsoti proračuna posameznih javnih borz dela.

12. Da se iz kredita za javna dela v svrhu pomoči brezposelnih daje primerne vsote na razpolago javnim borzom dela.

13. Da se v finančnem zak. za leto 1934-35 pooblasti minister za soc. politiko in narodno zdravje, da more potom naredbe odrediti, da uživajo brezposelni podporo pri javnih borzah dela na temelju prispevkov, ki jih je dotični vplačal tekem zadnjih petih let.

14. Nadrejena oblast naj občinske odbore pozove, da vnesejo v svoje proračune primerne postavke za brezposelne, in naj bi se v ta namen uvedli posebni davki.

15. V banovinske proračune naj se vstavijo primerne vsote za podpiranje brezposelnih.

16. Del čistih dohodkov iz državne razredne loterije naj se nakaže Javnim borzom dela.

17. V sklopu državne razredne loterije naj se ustanovi — mala razredna loterija. Dohodki iz te loterije se v celoti uporabijo v prid brezposelnim.

18. Javna sredstva za podporo brezposelnim naj se tam, kjer ni posebnih organov za to, nakazujejo Javnim borzom dela.

Razno

Zagorje Delavska mladina J. S. Z je vpriporila dne 11. marca in bo vpriporila vse nedelje in praznik sv. Jožefa v Zadružnem domu »Slehnernik«, misterij s petjem in godbo. Z neverjetno silo deluje ta igra na prenovljenje človeških duš. »Slehnernik« je bil v srednjem veku poleg Pasijona najbolj priljubljena duhovna igra po vseh deželah. Ta oblika »Slehnernika«, ki se vpriporja sedaj na našem odru, je bila spisana leta 1498. v flamščini in je prevedena v več svetovnih jezikov. Zadnje čase se je po slovenskih odrih z izredno naglico razširil. Vsak, kdor količkaj more, naj poseti to krasno vpriporitev. Režisira naš agilni g. kaplan F. Štular.

To in ono

Trbovlje. Kje je pot rešitve za delavstvo? Predavanje, katerega je imel v nedeljo pri nas gosp. Terseglav, je med nekaterimi povzročilo hudo kri. In zakaj? Pristaša socialne demokracije pač boli, če sliši, da je socialna ureditev družbe mogoča le po Kristusovih načelih. — Če poslušamo predavatelja, katerega pošilja med nas kulturni odsek Delavske zbornice, katerega namen bi moral biti, da širi med delavstvo splošno delavsko kulturo, ne pa samo poveljevat markizem, pa se moramo nehoti vprašati, če imajo marksisti v zakupu Delavsko zbornico. Ker pa vemo, da je zbornica ona, v kateri so zastopani tudi delavci krščanskega nazorja, bomo na taka predavanja v bodoče reagirali. Če sodrugi vidijo jačanje svojih vrst samo v tem, da napadajo krščanske socialiste na raznih svojih predavanjih, so se zmotili in znajo doseči nezaželjen poraz, na katerega bo odgovorilo tudi njihovo članstvo. Delavska politika mora biti stvarna. Pravilno je povedal Terseglav, da celo osemdesetletna doba socialne demokracije ni prinesla delavnim narodom niti trohice izboljšanja, pač pa poslabšanje. In zakaj ne? Vsi oni socialdemokratski prvaki, katere je delavska masa povzdignila na dobra mesta, se danes kretajo v vrstah one buržuazno-kapitalistične družbe, proti kateri so tulili in upili, dokler niso sami takih mest zasedli. Prav nikakega razločka in tudi nikake internacionale ti prvaki ne poznajo več. Masa delavstva pa je ostala osramočena in siromašna. Kdor hoče graditi pravičen socialni red družbe, mora en del bremena nositi sam. Dokazano dejstvo pa je, da markizem ne bo zgradil prav nikoli onega socialnega reda, ki bi narodom prinesel srečno in pravično sožitje.

V letu 1925 smo uvozili železnih izdelkov 142,2 (v tisočih tonah) in v vrednosti 770,1 milijonov dinarjev. V letu 1932 pa še samo 81,4 v vrednosti 299,2 milj. Din. Uvoz železnih izdelkov je padel po količini za 60,8 (v tisočih tonah), po vrednosti pa za 470,9 milj. Din.

Spoljna trgovina Jugoslavije 1933.

Ciklus predavanj o fašistični Nemčiji. Ivan Kreft, ki je več let živel med Nemci, in katerega so ob nacionalno-socialistični revoluciji zaprli, predava vsak ponedeljek ob 18.30 o svojih doživljajih v Radio Ljubljana. Iz njegovih predavanj bo vsakdo razvidel, da je fašizem največji sovražnik delovnega ljudstva. Ljudje, ki pri nas Hitlerja in njegovo politiko zagovarjajo in posnemajo nemške nacionalne socialiste, so sovražniki delavstva. Kdor ima priliko, naj na vsak način posluša važna in zanimiva predavanja.

K Mariji na Trsat gremo o binkošti s posebnim romarskim vlakom. Polovična voznina, brezplačen izlet z ladjo po morju na otoku Krk. Kdor gre z nami naj se takoj prijavi. Do 8. aprila moramo imeti pogojno število romarjev. Romarski list »Preporod«, kjer so vsa podrobna pojasnila dobi vsakdo zastonj, če gre potem z nami ali ne. Javite svoj naslov po dopisnici na naslov: »Sveta vojska«, Ljubljana, Dunajska cesta št. 17.

Pred nakupom si oglejte veliko razstavo otroških in igračnih vozičkov, stolic, holenderjev, majhnih dvokoles, tricikljev, šivalnih strojev, motorjev in dvokoles v prostorih domače tovarne

»Tribuna« F. BATJEL, Ljubljana

Karlovška cesta št. 4.

Najnižje cene! — — Cenik frankol!

Urejuje in za uredništvo odgovarja: Peter Lombardo. — Za Jugoslovansko tiskarno: K. Čež. — Izdaja za konzorcij »Delavske Pravice«, Srečko Žumer.